

اطلاعات فیفا

سرشناسه: روح بخش، سیدحسین

عنوان و نام پدیدآور: جایگاه قرآنی مهدویت/نویسنده سیدحسین روح بخش

مشخصات نشر: قم/ انتشارات ورع، ۱۳۹۱

مشخصات ظاهری: ۱۷۵ ص

شابک: ۸۰۰۰۰ ریال 0-16-5930-600-978

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۶۲ - ۱۷۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: محمدبن حسن (عج)، امام دوازدهم. ۲۵۵ق -

موضوع: محمدبن حسن (عج)، امام دوازدهم؛ ۲۵۵ق. -- احادیث اهل سنت

موضوع: مهدویت-- جنبه های قرآنی

موضوع: امامت -- احادیث

موضوع: امامت -- جنبه های قرآنی

موضوع: مهدویت-- انتظار -- جنبه های قرآنی

رده بندی کنگر: ۴BP ۱۱۹۱۰۹۸۶م/

رده بندی دیویی: ۱۵۹۲۹۷

شماره کتابشناسی ملی: ۲۹۰۳۸۵

شناسنامه کتاب

نام کتاب: جایگاه قرآنی مهدویت

نام نویسنده: سید حسین روح بخش

لیتوگرافی: آفتاب ۰۲۵-۳۷۷۴۴۱۱۴

ناشر: ورع

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول / بهار ۱۳۹۲

شابک: ۰ - ۱۶ - ۵۹۳۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸

مرکز پخش: ۰۹۱۲۵۱۱۲۵۳۶

تقدیم به...

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی (علیه سلام الله) که بیشترین شتاب را به ظهور حضرت حجت (عجل الله تعالی فرجه الشریف) داد.

اولین استاد حضرت حجه الاسلام و المسلمین حاج حسن طباطبایی که بذرهای معارف اهل البیت (علیهم صلوات الله) را در قلب و روحم کاشت.

مادرم، مادر شهید، و خود به شهود رسیده و چشمانی که عجیب خالصانه بر امیر شهیدان می گریست و شیر جانش را بر تن ما می ریخت.

چکیده

پرسش این رساله اثبات جایگاه قرآنی مهدویت با استناد به منابع فریقین است. نویسنده در بخش یکم، استمرار امامت حضرت ابراهیم(علیه السلام) را تا روز قیامت ثابت کرده و به این نتیجه رسیده که مصداق فعلی آن حضرت مهدی(علیه السلام) است و یادآور شده که حضرت مهدی(علیه السلام) خلیفه پیامبر(صلی الله علیه و آله و سلم) در هدایت امت است.

در بخش دوم، غیبت پیامبران گذشته و حرمان مردم از فیض حضور را سنت الاهی دانسته که در امت اسلام منطبق بر دوران غیبت حضرت مهدی(علیه السلام) است، در ادامه حفظ وجود امام و امتحان مردم را حکمت غیبت شمرده است.

بخش سوم این رساله به محقق نشدن وعده های قرآنی مانند غلبه اسلام و خلافت صالحان و برقراری امنیت در گذشته و عملی شدن آن هنگام ظهور اختصاص دارد.

بخش چهارم در بررسی های منحصر به فرد حضرت مانند داوری طبق قیافه مجرمان و قوت سپاهیان، معنای دین جدید اشاره کوتاهی دارد. کلید واژه: منجی، امام مهدی(علیه السلام)، مهدویت، غیبت، وعده های قرآنی، غلبه اسلام، امنیت، خلافت مستضعفان، وراثت صالحان، دین جدید.

فهرست مطالب

پیش نوشتار.....	۷
تبیین موضوع رساله.....	۷
اهمیت و جایگاه موضوع.....	۷
اهداف تحقیق.....	۸
پرسش‌های اصلی و فرعی.....	۸
پیشینه تحقیق.....	۹
روش تحقیق.....	۱۰
مقدمه.....	۱۱
۱: مرجع بودن قرآن برای تمام مباحث.....	۱۱
۲: معنای تأویل از منظر قرآن.....	۱۲
۳: حجیت روایات از منظر قرآن.....	۱۴
۴: حضرت مهدی (علیه السلام) در منابع اهل تسنن.....	۱۶
بخش یکم: استمرار امامت.....	۱۷
فصل یکم: امام مهدی (علیه السلام) ادامه دهنده امامت حضرت ابراهیم (علیه السلام).....	۱۷
فصل دوم: امام مهدی نائب پیامبر در هدایت امت.....	۲۶
بخش دوم: غیبت حضرت مهدی (علیه السلام).....	۵۰
فصل یکم: غیبت امام.....	۵۰
۱. آیه حرمان از حجت خدا.....	۵۱

۵۳	۲. آیه احیاء زمین
۵۵	۳. آیه دست‌رسی به آب گوارا
۶۱	فصل دوم: حکمت غیبت
۶۱	۱. امتحان مردم
۷۰	۲. بیرون رفتن مؤمنان از صلب‌های کافران
۷۱	۳. حفظ وجود امام
۷۲	فصل سوم: فیض امام غائب
۷۵	بخش سوم: حکومت حضرت مهدی (علیه‌السلام) و تحقق وعده‌های قرآن
۷۵	فصل یکم: گسترش دین حق
۷۵	۱. آیه غلبه دین بر دیگر ادیان
۸۵	۲. آیه قبال تا رفع فتنه در جهان
۹۰	۳. آیه تسلیم بودن ممالک آسمانها و زمین
۹۳	۴. آیه ایمان اهل کتاب قبل از مسیح
۹۷	فصل دوم: حاکمیت جهانی صالحان و وراثت آن
۹۷	۱. آیه استخلاف
۱۱۲	۲. آیه وراثت صالحان
۱۱۸	۳. آیه استضعاف
۱۲۸	فصل سوم: برقراری امنیت
۱۳۱	فصل چهارم نابودی دشمنان
۱۳۱	ا. نابودی شیطان
۱۳۶	ب. نابودی شیطانیان
۱۳۸	بخش چهارم: ویژگی‌های مختص عصر ظهور
۱۳۸	فصل یکم: ویژگی خاص حضرت
۱۴۳	فصل دوم: ویژه‌گی اصحاب و لشگریان
۱۴۶	فصل سوم: معنای دین جدید
۱۵۲	خاتمه

پیش نوشتار

تبیین موضوع رساله

موضوع رساله بررسی آیات مهدویت و روایات ناظر به آن است و تنها مرجع رسمی آن آیات و بالتبع روایات پیامبر و ائمه سلام الله علیهم است، و برای تأیید و اتقان مباحث از سخنان اصحاب و علماء فریقین نیز استفاده شده است. مرجع رسمی بودن قرآن به این معناست که برای فهم جملات و کلمات، از خود قرآن (تفسیر قرآن به قرآن) به همراه روایات کمک گرفته شده است. گفتنی است که بررسی تمامی آیات مربوط به مهدویت در این تحقیق شدنی نیست، پس بخشی از آیات در چهار بخش خواهد آمد.

اهمیت و جایگاه موضوع

بشر ذاتاً کمال جوست و برای رسیدن به آن می کوشد، و چون راه آن را درست نمی داند، بی راهه می رود یا ظلم می کند یا راه را برای ستم باز می گشاید، از این رو خدای مهربان انسان های کاملی را فرستاد تا راه رسیدن به کمال را به آنان آموزش دهد؛ اما این بشر عنود عجول هلوع، تمام این هدایای آسمانی را زیر پا نهاد و راه را برای پیروی از نفس شیطانی باز گذاشت، پایه تاریک ظلم و طغیان بر سرش سنگینی کرد، ظلمی در پی ظلمی جنگی پس از جنگی، تا به انتهای جنگ جهانی دوم رسید، تأسیس سازمان های بین المللی نتوانست بشر را نجات دهد، چون فاتحان جنگ، سرمست از پیروزی بر قوای نازی، برای خود امتیاز ویژه ای به نام حق وتو اختراع کردند و با تفسیر تمام واژه های خوب و عدالت خواهانه انسانی به سود خود، بر جهان استیلای اقتصادی و سیاسی و فرهنگی یافتند که نتیجه ای جز ویرانی همه جانبه برای بشر در پی نداشت.

نا امیدی مردم از سازمان های بین المللی مدافع حقوق بشر و طرفدار عدالت، و از طرفی رخداد انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی که در حقیقت وارث همان انسان های کامل بود، بارقه امیدی آفرید و به سان کورسویی توجه و امید در ظلمت ماندگان را رفته رفته به سوی خویش جلب کرد و فصل جدیدی در آرمان های او گشوده شد و سؤال ها فراویش رخ نمود؛ تا کی باید ظلم دید؟

می‌شود با ظالم جنگید؟ چه کسی می‌تواند ما را نجات دهد؟ و...
 قرآن خود را بهترین نسخه برای نجات بشر از حیرت و ضلالت می‌داند،
 برای این مهم ترین مطالبه بشر چه نسخه‌ای دارد؟ قرآن رسیدن به این مدینه
 فاضله را دور از ذهن ندانسته و مدعی است، صالحان و مستضعفان وارثان زمین
 می‌شوند، مردم در سایه رهبران الهی به إقامة قسط و عدل می‌پردازد، به راستی
 در چه زمانی و با چه کسانی این پدیده محقق می‌شود؟
 بر عهده پژوهشگران مسلمان است که به این مهم گردن نهند و منجی
 واقعی و موعود قرآن و موعود همه پیامبران، ائمه، علماء، آزادگان و پابرنه‌ها را
 بیش از پیش معرفی کنند، امید است قطره‌ای از دریا به این مهم نائل آیم، اللهم
 آمین.

اهداف تحقیق

بررسی مستقل و همه جانبه بحث قرآنی مهدویت (خصوصاً به صورت
 مقایسه‌ای میان نظرات اهل‌تسنن و پیروان اهل‌بیت) چندان پیشینه‌ای در
 فریقین ندارد، و آن چه تاکنون انجام شده بیش‌تر جنبه گزارشی داشته تا بررسی
 همه جانبه آیات و روایات، نظرات مفسران.
 بر این اساس، هدف از تحقیق، تثبیت جایگاه قرآنی مهدویت با توجه به
 مستندات منابع و عقائد مشترک فریقین است.

پرسش‌های اصلی و فرعی

پرسش اصلی: قرآن کریم درباره مهدویت چه نظری دارد؟ امامت حضرت
 مهدی(علیه‌السلام) به چه بانی در قرآن مطرح شده است؟
 پرسش‌های فرعی:

۱. نظر قرآن کریم درباره استمرار امامت چیست؟
۲. امامت حضرت ابراهیم(علیه‌السلام) به چه کسی منتقل شده است؟
۳. پس از پیامبر اسلام(صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) هدایت امت به چه کسانی
 واگذار شده است؟
۴. نظر قرآن کریم درباره غیبت حضرت مهدی(علیه‌السلام) چیست؟
۵. اشاره قرآن کریم به غیبت انبیای گذشته به چه معناست؟
۶. از منظر قرآن غیبت حجت الهی چه حکمتهایی می‌تواند
 داشته باشد؟
۷. فیض امام غائب چگونه است؟
۸. حکومت حضرت مهدی(علیه‌السلام) تحقق کدام وعده قرآن است؟
۹. گسترش دین حق به چه معناست؟ آیا تا کنون محقق گشته

است؟

۱۰. حاکمیت صالحان بر جهان چه برکاتی دارد؟
۱۱. آیا برقراری امنیت در سراسر گیتی امکان پذیر است؟
۱۲. آیا در زمان حکومت حضرت مهدی (علیه السلام) شیاطین می میرند؟
۱۳. عصر ظهور چه ویژگی هایی دارد؟
۱۴. ویژگی های مختص حضرت مهدی (علیه السلام) چیست؟
۱۵. ویژگی های اصحاب و لشکریان ایشان چیست؟
۱۶. دین جدید به چه معناست؟

و.....

پیشینه تحقیق

پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم) وعده منجی دادند و از همان زمان اهمیت یافت و موضوع مهدویت به گونه گسترده یا به صورت سؤال و جواب در کتب روائی فراوان به چشم می خورد، چنان که در بسیاری موارد باب هائی را به خود اختصاص داده است.

تألیف و تدوین کتب با محوریت بحث امام زمان و پرداختن به مسأله غیبت از قرون اولیه شروع شد. محمد بن ابراهیم نعمانی (م ۳۸۰ هـ ق) و شیخ مفید (م ۴۱۳ هـ ق) و شیخ طوسی (م ۴۶۰ هـ ق) هر یک اقدام به نوشتن کتابی به نام «الغیبة» کردند، همچنین شیخ صدوق (م ۳۸۱ هـ ق) با تألیف کتاب کمال الدین و تمام النعمة و دیگرانی پس از او به این مهم همت گماردند. در قرون اخیر و عصر حاضر نیز می توان به این کتاب اشاره نمود: المحجة فی ما نزل فی القائم الحجة، سید هاشم بحرانی (م ۱۱۰۷ هـ ق)، الرؤیة القرآنیة فی القضية المهدویة، مؤسسه الإمام المهدی (علیه السلام)، الإمام المهدی فی القرآن والسنة، سعید أبو معاش (معاصر)، معجم احادیث الامام المهدی، الهيئة العلمیة تحت اشراف شیخ علی کورانی (معاصر).

علمای عامه نیز توجه خاصی به مسئله مهدویت داشته اند، در کتب آنان مباحث مستقلی درباره مهدویت آمده است؛ مثلاً ابن الأشعث سجستانی (م ۲۷۵ هـ ق) در کتاب معروفش به نام سنن أبوداود که یکی از صحاح سته است، کتابی به نام «المهدی» آورده است، دیگران نیز به مناسبت های مختلف به بحث مهدویت پرداخته اند.

مفسران نیز به تناسب آیات مهدویت مباحثی را نگاشته اند، اهل تسنن، بیش تر درباره اشراف الساعه و نزول حضرت عیسی (علیه السلام) به مباحث و حوادث آخرالزمان سخن گفته اند.

کم ترین آمار را در زمینه چاپ کتاب داریم، ولی در عصر کنونی که به حق

دهکده جهانی وعصر ارتباطات نام گذاری شده است، موضوع مهدویت جایگاه مناسبی را برای خود دارد به گونه ای که در این باره مطالب زیادی در قالب صدها سایت اینترنتی و ده ها نرم افزار رایانه ای - با توجه به نیاز مخاطبان - عرضه شده، که در بسیاری از موارد، بحث مهدویت را از دیدگاه قرآن دنبال نموده اند.

برای نمونه به دو نرم افزار اشاره می شود:

معجم موضوعی بحارالأنوار، تولید مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی ۱۳۸۵، با ۱۰۷۴ نمایه و ۲۷۸۰ موضوع درباره حضرت مهدی؛

معجم اعتقادی، تولید مرکز پژوهش های اسلامی المصطفی ۱۳۸۰، با اختصاص بخش مهمی به مسئله امامت و مهدویت.

ضمناً سایت شیعه سرچ با نشانی www.shiasearch.ir کمک شایانی

برای رسیدن به مطالبی با موضوع مهدویت می کند.

تمام تلاش های یاد شده در حوزه قرآن، در دو نوع کلی تفسیر ترتیبی و موضوعی صورت پذیرفته است، اما آنچه کمتر بدان پرداخته شده تفسیری تطبیقی و مقایسه ای میان دیدگاه اهل تسنن و پیروان اهل بیت (علیهم السلام) است.

روش تحقیق

تحقیق در این رساله به روش هلی و حیانی و گردآوری اطلاعات بر اساس روش کتابخانه ای و تحقیق در منابع دربردارنده آیات مهدویت است. ضمناً ترجمه آیات برگرفته از ترجمه آیه الله مکارم شیرازی است. همچنین از نرم افزارهای، مکتبه اهل البیت، جامع الاحادیث ۳، جامع التفاسیر، جامع فقه ۲، درایه النور، معجم موضوعی بحار، و سایت های مهدویت، و با استفاده از کتابخانه مرکز معارف قرآن و کتابخانه مدارج علمی مرکز مدیریت کار فیش برداری آغاز شد.

معمولاً فراز خاصی از آیه که مورد استشهاد و استناد قرار داشت، با خط زیر مشخص شده و سپس تمام روایات معصومان، سخنان اصحاب و تابعان، و مفسران که مستند به آن بخش قرآن بود، فیش برداری شده، و آن که بیش ترین صراحت و ارتباط با بحث را داشت انتخاب شد.

در این تحقیق سعی بر این بوده که از روایات کتب معتبر استفاده شود، و چون هر آیه مشتمل بر چند روایت است، معمولاً تعاضد و تواتر معنوی در اطمینان به صدور حاصل گشته و تنها در بعضی موارد، اظهار نظرهای رجالی در پانویست آمده است.